

O'ZBEKISTONNING DUNYODA TINCHLIKNI SAQLASH BO'YICHA TUTGAN O'RNI

Safarboyeva Shahnoza Akbar qizi

Toshkent davlat yuridik universiteti, Jinoiy odil sudlov fakulteti.

Email: shahnoza.safarboyeva@icloud.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14027722>

Annotatsiya. O'zbekiston, dunyoda tinchlikni saqlashda o'rni oliy jozda tutgan mamlakatlar orasida ahamiyatli joy egallaydi. Mamlakatning inson huquqlarini himoya qilishga, barqarorlik va mustaqillikka e'tibor berishga katta e'tibor beriladi. O'zbekiston tinchlikni saqlashda o'zaro hamkorlik qilish, xalqaro shaxsiyati qat'iy tarzda qabul qilish va yangi yondashuvlar yaratishda o'z samaradorligini ko'rsatmoqda.

Kalit so'zlar: Inson huquqlari, Boshqa mamlakatlar bilan o'zaro sodiqlik, ittifoqlik va samarali hamkorlik o'rnatish, tinchliligi saqlash uchun innovatsion yondashuvlar, texnologiyalar va ilmiy tadqiqotlarga investitsiyalar.

UZBEKISTAN'S ROLE IN MAINTAINING PEACE IN THE WORLD

Abstract. Uzbekistan occupies an important place among the countries that hold the highest position in maintaining peace in the world. Great attention is paid to the protection of human rights, stability and independence of the country. Uzbekistan is showing its efficiency in mutual cooperation in maintaining peace, firmly accepting international identity and creating new approaches.

Key words: Human rights, mutual loyalty, alliance and effective cooperation with other countries, innovative approaches to maintaining peace, investments in technology and scientific research.

РОЛЬ УЗБЕКИСТАНА В ПОДДЕРЖАНИИ МИРА ВО ВСЕМ МИРЕ

Аннотация. Узбекистан занимает важное место среди стран, занимающих самые высокие позиции в поддержании мира на планете. Большое внимание уделяется защите прав человека, стабильности и независимости страны. Узбекистан демонстрирует свою эффективность во взаимном сотрудничестве в поддержании мира, твердо принимая международную идентичность и создавая новые подходы.

Ключевые слова: права человека, взаимная лояльность, союзничество и эффективное сотрудничество с другими странами, инновационные подходы к поддержанию мира, инвестиции в технологии и научные исследования.

Kirish qismi: So'nggi yillarda dunyoni kutilmagan tahdidlar, ziddiyatli munosabatlar, ekologik oqibatlar, geosiyosiy ziddiyatlar va o'zaro ishonchsizlik inqirozi bezovta qilmoqda. Ana shunday murakkab davrda milliy davlatchilik, hududiy va mintaqaviy xavfsizlik masalalari jiddiy tus olmoqda. Shu ma'noda, davlatlar va siyosiy yetakchilar o'rtasidagi o'zaro munosabatlarda hamjihatlik, bag'rikenglik, hamjihatlik va ishonch ruhini qaror toptirish naqadar zarurligi kundek ayon bo'lmoqda.

Ana shunday qaltis vaziyatda O'zbekiston bugun rivojlanayotgan mamlakatlarni o'z bag'riga chorlayotgan xalqaro muloqot maydoniga aylandi va mamlakatimiz rahbari o'zini nafaqat mintaqadagi xalqning o'tkir muammolarini dadil ko'tarayotgan faol yetakchilardan biri sifatida namoyon etmoqda, balki dunyoda ham ularning oqilona yechimlari uchun ilg'or tashabbuslarni ilgari suradi.

So'nggi yillarda mamlakatimizda ko'plab nufuzli va istiqbolli tuzilmalar, jumladan, ShHT, YHT, EKO, MDH davlat rahbarlarining uchrashuvlari, BMT doirasidagi tashkilot sammitlari muvaffaqiyatli o'tkazildi va bu xalqaro miqyosda e'tirof etilmoqda.

O'zbekiston, dunyoda tinchlik va barqarorlikning muhim mablag'ini egallashda katta ahamiyatga ega bo'lgan mamlakatlar orasida joy olgan. Bu mamlakat mustaqillikka qadar tinchlikni saqlab qolish, inson huquqlarini himoya qilish va hamkorlikni rivojlantirishga ega bo'lgan. Insonlar uchun erkinlik, adolat va barqarorlikni ta'minlashda O'zbekistonning o'zaro xalqaro muhitda e'tibor to'playdi. Bu esa mamlakatning tinchlik va barqarorlikning asosiy qadriyatlari sifatida qabul qilinadi. O'zbekistonning tinchlik va barqarorlikni saqlashda qo'llagan ilg'or usullarini o'zaro mustahkamlash, mamlakatning sifatli va barqaror o'rinlarda rivojlanishini ta'minlaydi

O'zbekiston mustaqillikka erishgach, tinchlik va barqarorlik muhim mablag'ini egallashda yirik o'rni egalladi. Mamlakatning tinchlik va barqarorlik tizimini rivojlantirish uchun katta e'tibor ajratiladi. Bu, inson huquqlarini himoya qilish, demokratik institutlar va qonun tizimini mustahkamlash yoki xalqaro hamkorlikni rivojlantirish, mamlakatning tinchligini ta'minlashda muhim o'rin egallashni talab qiladi. O'zbekiston, insonlarning erkinlik va barqarorlikka ega bo'lishini ta'minlash, uning tinch va muvozanatli muhitda rivojlantirish uchun ilg'or qadamlar atadi.

O'zbekiston tinchlik va barqarorlikni saqlashda xalqaro tashkilotlar bilan hamkorlikda ishlaydi. Masalan, Birja hamkorlikda O'zbekiston xalqaro huquqning muhim konvensiyalari va ularning qarorlarini amalga oshiradi.

O'zbekiston yangi yondashuvlar va texnologiyalarni tinchlik va barqarorlikni ta'minlashda muhim vositalar sifatida qo'llab-quvvatlaydi.

Mamlakat, innovatsion yondashuvlarga investitsiyalar qiladi, texnologik rivojlantirishlarni o'rganish va ularni amalga oshirishni o'z ichiga oladi. Bu jarayonda, xususan, kiber-tinchlik, ma'lumotlar himoyasi, va iqtisodiy taraqqiyot yo'nalishlarida yangi yondashuvlar rivojlantirilmoqda.

O'zbekiston xalqaro miqyosida erkin fuqarolarning himoya qilinadigan "barqarorligi"ni o'rganishda muhim tajribani egallab turadi. Bu, qonun tizimini, muhofazalashtirish va uni mustahkamlash, shuningdek, odamlarning adolat va yuqori qonun bilan himoya qilinishini ta'minlashda mustahkam asosdir.

O'zbekiston, dunyoda tinchlik va barqarorlikni saqlashda eng muhim mamlakatlardan biri sifatida taniladi. Mamlakatning tinchlik va barqarorlik sohasidagi ro'li, uning geografik joylashuvi, tarixiy bag'ri va siyosiy holatiga bog'liq ravishda shakllangan. O'zbekiston mustaqillikka erishgach, tinchlikni saqlashga katta e'tibor berdi va uning tinchlik va barqarorlikni ta'minlashdagi rolining o'zni juda yuqori ekanligini ko'rsatdi.

O'zbekiston tinchlik va barqarorlikni saqlashda o'zaro hamkorlik, inson huquqlarini himoya qilish, demokratiya va adolat tizimini kuchaytirish va jamiyatning mustaqillikka erishishida asosiy omillar sifatida qaraladi. Mamlakat, tinchlik va barqarorlik tizimini mustaqillikka qadar rivojlantirishga intiladi, inson huquqlarini himoya qilish, adolat va demokratiyani ta'minlashda ilg'or qadamlar atadi.

Buning yanada yirik qismi, O'zbekistonning tinchlik va barqarorlikni saqlashda xalqaro miqyosida o'zaro hamkorlikda ishlashidir. Mamlakat, xalqaro tashkilotlar bilan tinchlik va barqarorlik sohasida o'zaro hamkorlik qiladi, terrorizm va jinoyatchilikka qarshi kurashish, narkotik madaniyatini oldini olish, va boshqa tinchlik muammo va tajribalarini baholashda xalqaro miqyosda ishtirok etadi.

Bundan tashqari, O'zbekiston yangi yondashuvlar va texnologiyalarni tinchlik va barqarorlikni saqlashda muhim vositalar sifatida qabul qiladi. Mamlakat, innovatsion yondashuvlarga investitsiyalar qiladi, texnologik rivojlantirishlarni o'rganish va ularni amalga oshirishni o'z ichiga oladi. Bu jarayonda, xususan, kiber-tinchlik, ma'lumotlar himoyasi, va iqtisodiy taraqqiyot yo'nalishlarida yangi yondashuvlar rivojlantirilmoqda.

Mamlakatimiz mustaqilligini, fuqarolar tinchligi va xavfsizligini ta'minlash, ularning xuquqlari va qonuniy manfaatlarini himoya qilish davlat siyosatining ustuvor vazifalaridan biri hisoblanadi. Insonning eng ustuvor va muqaddas huquqlaridan biri bu – tinch yashash huquqidir.

Davlat va jamiyatning burchi ana shu huquqni barcha qonuniy vositalar bilan kafolatlab berishdir. Tarixdan ma'lumki, har qanday davlatning mustaqilligini, xalqning erki va tinchligini uning o'z armiyasi, Qurolli Kuchlari tomonidan himoya qilinadi.

O'z mustaqilligini, tinchligini asray olgan davlatgina barqaror rivojlanadi, tinchlik, xotirjamlik, osoyishtalik qaror topgan mamlakat gullab-yashnaydi. Shu bois istiqbolimizning dastlabki kunlarida – 1991 yil 6 sentyabrda O'zbekiston Respublikasi Mudofaa ishlari vazirligi tashkil etildi. 1992 yil 14 yanvar kuni esa mustaqil davlatimiz tarixida yana bir muhim qadam qo'yildi. Shu kuni mamlakatimiz hududidagi barcha harbiy qism va bo'linmalarni O'zbekiston yurisdiksiyasiga o'tkazish to'g'risida qaror qabul qilindi.

Qurolli Kuchlarning mamlakat suvereniteti va hududiy yaxlitligini saqlash, xalqimizning tinchligi hamda bunyodkorlik mehnatini himoyalash, yosh avlodni vatanparvarlik ruhida tarbiyalashdagi ahamiyatini inobatga olib hamda mamlakatimiz hududidagi harbiy qism va bo'linmalarning davlatimiz tasarrufiga o'tkazilishi munosabati bilan O'zbekiston Respublikasining 1993 yil 29 dekabrda qabul qilingan qonuniga binoan 14 yanvar O'zbekistonda Vatan himoyachilari kuni deb e'lon qilindi.

O'zbekistonning dunyoda tinchlikni saqlashda samarali hamkorlik o'rnatishning asosiy qismi diplomatiya va xalqaro munosabatlardir.

1. **Diplomatik munosabatlar:** O'zbekiston diplomatiya orqali dunyodagi boshqa davlatlar bilan o'zaro munosabatlarni rivojlantirishi lozim. Bu munosabatlar tinchlik, barqarorlik va yoshinlikni ta'minlashga yordam beradi.

2. **Xalqaro tashkilotlar bilan ishbirlash:** O'zbekistonning xalqaro tashkilotlar, masalan, BMT, Osiyo Ittifoqi, vaqtinchalik Toshkentda o'tkaziladigan muntazam chet el rahbarlar uchrashuvi kabi forumlar bilan ishbirlash o'rniga kelishadi. Bu tashkilotlar orqali dunyodagi tinchlik va barqarorlik uchun muhim qadam atiladi.

3. **Iqtisodiy hamkorlik:** O'zbekiston dunyodagi mamlakatlar bilan iqtisodiy munosabatlarini rivojlantirishi, savdo munosabatlarni kengaytirishi va iqtisodiy aloqalarni o'rnatishi kerak. Bu, tinchlik va barqarorlikning muhim bir qismidir.

4. **Terrorizm va jinoyatchilikka qarshi kurash:** O'zbekiston dunyodagi terrorizm va jinoyatchilikka qarshi kurashda xalqaro jamiyat bilan hamkorlik qilishi kerak. Bu, xalqaro hamkorlik va ishbirligini o'stirish orqali tinchlikni saqlashning muhim tajribasidir.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti tomonidan birinchi marta mamlakatimiz parlamenti – Oliy Majlisga taqdim etilgan Murojaatnomada mudofaa va xavfsizlik masalasiga alohida e'tibor qaratildi. Prezidentimiz jahonda keskin iqtisodiy raqobat, axborot xurujlari, terroristik tahdidlar tobora kuchayib borayotganligi. Dunyoning turli joylarida, ayniqsa, Yaqin Sharq mintaqasida qonli to'qnashuv va nizolar davom etayotgani, bunday notinch keskinlik o'choqlari kamayish o'rniga ko'payib borayotganligi ta'kidlab, ana shunday tahlikali vaziyatni hisobga olgan holda, biz

yurtimizda tinchlik-osoyishtalikni mustahkamlash, turli xavf-xatarlarga qarshi kurashish bo'yicha faoliyatimizni har tomonlama kuchaytirishimiz shartligi – zamon talabi ekanligini aytib o'tdilar.

Shu o'rinda yana bir muhim masala – mamlakatimiz mudofaa tizimining tashkiliy tuzilmasi, uning harbiy-jangovar holati, askar va ofitserlarning ma'naviy va ruhiy tayyorgarlik darajasi bugungi tez o'zgarayotgan davr talablaridan kelib chiqib isloh qilinishini qayd etish lozim.

Mamlakatimizda qabul qilingan Harakatlar strategiyasiga muvofiq, o'tgan qisqa davrda milliy armiyamizni isloh qilish bo'yicha aniq chora-tadbirlar qabul qilinib, Qurolli Kuchlarimiz qiyofasini tubdan o'zgartirish jarayoni boshlandi.

Harbiy sohadagi islohotlarning samarasini oshirishda yangidan qabul qilinayotgan Mudofaa doktrinasi muhim rol o'ynaydi. Ushbu doktrina O'zbekiston tashqi siyosatining ochiqlik tamoyilini, yaqin qo'shnilar bilan do'stona va amaliy munosabatlarni rivojlantirishni ifoda etadi.

Unda davlatimiz mustaqilligi va suverenitetini mustahkamlash ustuvor vazifa sifatida aniq belgilab qo'yilgan.

Mamlakatimiz geostrategik joylashuvining o'ziga xosligi, shuningdek, mintaqada vujudga kelayotgan harbiy-siyosiy holatni hisobga olgan holda, Qurolli Kuchlar birlashmalarining vazifa va tuzilmalari qayta ko'rib chiqildi. Milliy gvardiya barpo etildi, armiyani yangi qurol-aslaha va zamonaviy harbiy texnika bilan ta'minlash bo'yicha kompleks chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. Mudofaa sanoati bo'yicha davlat qo'mitasi tuzildi. Harbiy kadrlar tayyorlash sohasida olib borilayotgan tizimli o'zgarishlar asosida Qurolli Kuchlar akademiyasining faoliyati tubdan qayta tashkil etildi.

Milliy armiyamizni barpo etish jarayonlari O'zbekistonning o'z mustaqilligini qo'lga kiritish tarixi bilan uzviy bog'liqdir. Shu ma'noda, 14 yanvar sanasini faqat harbiy xizmatchilar emas, umumxalq bayrami sifatida qabul qilishimiz, uni eng ulug', eng aziz ayyomlardan biri sifatida yuksak darajada nishonlayotganimiz bejiz emas. Vatan tuyg'usi, Vatan himoyasi tushunchasi shunday aziz va ulug' ne'matki, hayot yo'llarida, og'ir va mashaqqatli sinovlarda bizga hamisha kuch-quvvat baxsh etib, mardlik va jasoratga da'vat etadi. Ona vatanimiz O'zbekistonimizni ko'z qorachig'idek asrash, uning sha'nu sharafigini himoya qilish har birimizning muqaddas burchimizdir.

REFERENCES

1. O'zbekiston Respublikasi Tashqi ishlar vazirligi qoshidagi Diplomatik korpusga xizmat ko'rsatish byurosining rasmiy veb-sayti.

<http://www.ddsmfa.uz/uz/ozbekiston-prezidenti-shavkat-mirziyoyevning-tashqiishlar-vazirligi-va-mamlakatimizning-xorijiy>

2. O'zbekiston Liberal-demokratik partiyasining rasmiy veb-sayti.
<https://uzlidep.uz/uz/news-of-uzbekistan/7998>
3. https://uzbekembassy.com.my/eng/news_press/spirit_of_new_uzbekistan_calls_on_the_world_to_unite_in_the_path_of_peace_and_development.html
4. <https://uzlidep.uz/uz/news-of-party/630>